EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 16.12.2015
COM(2015) 647 final

KOMISJONI ARUANNE EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

Kolmandate riikide selliste avalik-õiguslike asutuste rahvusvaheline kohtlemine, mille ülesanne on valitsemissektori võla haldamine või sellesse sekkumine, ning keskpankade rahvusvaheline kohtlemine turukuritarvituse määruse (EL) nr 596/2014 alusel

1. SISSEJUHATUS

Määruse (EL) nr 596/2014 (mis käsitleb turukuritarvitusi (turukuritarvituse määrus))[1] artikli 6 lõikega 1 vabastatakse liikmesriigid ning föderaalse liikmesriigi puhul liitriigi liidumaad, Euroopa Keskpankade Süsteemi (EKPS) liikmed, ühe või mitme liikmesriigi ministeeriumid, asutused või eriotstarbelised rahastamisvahendid või nende nimel tegutsevad isikud turukuritarvituse määruse kohaldamisest tehingutele, korraldustele või tegevusele rahapoliitika, valuutamäärade või valitsemissektori võla haldamise poliitikaga tegelemisel.

Kooskõlas turukuritarvituse määruse artikli 6 lõikega 5 antakse komisjonile õigus võtta kooskõlas turukuritarvituse määruse artikliga 35 vastu delegeeritud õigusakte, et laiendada seda erandit kolmandate riikide teatavatele avalik-õiguslikele asutustele, kelle ülesanne on valitsemissektori võla haldamine või võla haldamisse sekkumine, ja keskpankadele.

Käesolevas aruandes hinnatakse kolmandate riikide selliste avalik-õiguslike asutuste rahvusvahelist kohtlemist, kelle ülesanne on valitsemissektori võla haldamine või sellesse sekkumine, ning keskpankade rahvusvahelist kohtlemist eesmärgiga välja selgitada, kas nimetatud erandi laiendamine on asjakohane.

2. ARUANDE ÕIGUSLIK ALUS

Turukuritarvituse määruse artikli 6 lõike 5 teises lõigus on sätestatud, et komisjon koostab ja esitab 3. jaanuariks 2016 Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles hindab kolmandate riikide selliste avalik-õiguslike asutuste rahvusvahelist kohtlemist, kelle ülesanne on valitsemissektori võla haldamine või sellesse sekkumine, ning keskpankade rahvusvahelist kohtlemist. Sisu asjus sätestatakse turukuritarvituse määruse artikli 6 lõike 5 kolmandas lõigus, et komisjoni aruanne peaks hõlmama võrdlevat analüüsi, milles käsitletakse nimetatud asutuste ja keskpankade kohtlemist kolmandate riikide õigussüsteemides, ning riskijuhtimise standardeid, mida kohaldatakse nimetatud asutuste ja keskpankade poolt nendes jurisdiktsioonides tehtavate tehingute suhtes. Lisaks järeldub turukuritarvituse määruse artikli 6 lõike 5 kolmandast lõigust, et kui aruandes jõutakse – eelkõige võrdleva analüüsi põhjal – järeldusele, et on vaja, et nende kolmandate riikide keskpankade rahapoliitilistele ülesannetele turukuritarvituse määruses sätestatud kohustused ja keelud ei laiene, laiendab komisjon osutatud erandit ka nimetatud kolmandate riikide keskpankadele.

3. ESMA TEHNILINE PANUS JA VAADELDAVAD JURISDIKTSIOONID

Võttes arvesse finantsturgude globaalsust ning kolmandate riikide õigusraamistike ja kolmandate riikide õigussüsteemides toimuvatele tehingutele kehtivate riskijuhtimisstandardite erisusi, palus komisjon 21. oktoobril 2013 Euroopa Väärtpaberiturujärelevalvel (ESMA) kindlaks määrata kõige asjakohasemad kolmandate riikide jurisdiktsioonid, mida hinnata. Nende kolmandate riikide loetelu koostamisel palus komisjon ESMAl arvesse võtta pädevatelt asutustelt ja turuosalistelt saadud asjakohast teavet

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 596/2014, 16. aprill 2014, mis käsitleb turukuritarvitusi (turukuritarvituse määrus) ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2003/6/EÜ ja komisjoni direktiivid 2003/124/EÜ, 2003/125/EÜ ja 2004/72/EÜ (ELT L 173, 12.6.2014, lk 1).

ja lisama prioriteetsete kolmandate riikide loetellu ainult selliseid riike, kellega toimub arvestatavas mahus turukuritarvituse määruse kohaldamisalasse jäävaid tehinguid. ESMA esitas komisjonile 25. novembril 2013 tehnilise dokumendi, mis sisaldas kriteeriumeid prioriteetses järjestuses kolmandate riikide nimelise loetelu koostamiseks. Lisaks on ESMA esitanud komisjonile soovitused valikumenetluse väljatöötamise kohta ja elementide kohta, mida kolmandate riikide hindamise käigus arvesse tuleks võtta.

ESMA leidis, et kolmandate riikide hindamisel on asjakohane arvesse võtta ja kasutada Rahvusvahelise Valuutafondi (IMF) metodoloogiat selliste jurisdiktsioonide tuvastamiseks, millel on süsteemselt oluline finantssektor ja mille jaoks on kohustuslik IMFi finantssektori hindamisprogramm. ESMA on seisukohal, et IMFi metodoloogias kombineeritakse iga riigi finantssektori suurus ja omavaheline seotus ning võetakse seega arvesse finantsturgude mõõdet. IMFi andmetel moodustab selliste riikide rühm ligi 90 % maailma finantsturgude süsteemist ja sooritab 80 % maailma majandustegevusest ning hõlmab enamikku G20 riikidest ja finantsstabiilsuse nõukogu (FSB) liikmetest. ESMA kohaldas ka kaht lisakriteeriumi: esiteks esindatus rahapesuvastase töökonna (FATF) kõrge riskiga ja koostööd mittetegevate jurisdiktsioonide loetelus, millesse on kantud riigid, kellel on strateegilised puudujäägid rahapesu ja terrorismi rahastamise vastase võitluse meetmetes, ja teiseks mittekuulumine Rahvusvahelise Väärtpaberijärelevalve Organisatsiooni (IOSCO) mitmepoolsele vastastikuse mõistmise memorandumile allakirjutanud riikide hulka.

Jättes välja ELi ja EMP riigid ning lisadesse uuringusse Türgi kui ELi kandidaatriigi, koostas komisjon 13 jurisdiktsioonist (Austraalia, Brasiilia, Hiina, Hongkongi erihalduspiirkond, India, Jaapan, Kanada, Lõuna-Korea, Mehhiko, Singapur, Šveits, Türgi ja Ameerika Ühendriigid) koosneva loetelu. Komisjon on selles aruandes otsustanud keskenduda eelkõige nendele jurisdiktsioonidele, et langetada otsus turukuritarvituse määruse kohustuste ja piirangute suhtes kehtiva erandi laiendamise asjakohasuse kohta.

4. VÄLISUURING

Selleks et põhjalikult hinnata kolmandate riikide avalik-õiguslike asutuste rahvusvahelist kohtlemist, anti hindamise ettevalmistamise ülesanne sõltumatutele töövõtjatele, kelleks on Euroopa Poliitikauuringute Keskus ja Bologna ülikool (edaspidi „välised töövõtjad”). Välised töövõtjad esitasid 12. juunil 2015 komisjonile aruande pealkirjaga „Uuring kolmandate riikide keskpankadele ja teistele asutustele turukuritarvituse määruse ja finantsinstrumentide turgude määruse alusel kehtivate erandite kohta” (edaspidi „välisuuring”). Välisuuringu läbiviimiseks korraldasid välised töövõtjad kolmandate riikide keskpankadele suunatud küsitluse ja koostasid küsimustiku, uurisid õigus- ja majandusvaldkonda ning analüüsisid vastavaid andmeid. Välisuuring põhines lisaks sellele keskpankade ja võlahaldusasutuste volituste ja operatiivmenetluste majandusanalüüsil ning turukonteksti ja kolmandate riikide keskpankade ja võlahaldusasutuste suhtes kohaldatava operatiiv- ja õigusraamistiku õiguslikul analüüsil.

Selleks et hinnata keskpankadele ja võlahaldusasutuste turukuritarvituse määruse nõuetest erandite tegemise võimalust, võrdlevad välised töövõtjad kõigis jurisdiktsioonides kehtivaid eeskirju turukuritarvituse määruses sätestatud eeskirjadega. Välisuuringu käigus määrati kindlaks iga jurisdiktsiooni kontekst ja raamistik ning tuvastati süsteemi läbipaistvuse ja

kaitstuse tase, samuti võeti muu hulgas arvesse eeskirju, millega keelatakse keskpankadel või võlahaldusasutuste töötajatel siseteabe alusel kaubelda ja millega nähakse sellise tegevuse eest ette karistused, arvestati turukuritarvituse määrusest tehtud erandit keskpankadele või võlahaldusasutustele, kes viivad ellu raha-, valuutakursi- või valitsemissektori võla haldamise poliitikat, ning samuti töötajatele mõeldud eeskirju konfidentsiaalse teabe kasutamise, erahuvides tehtavate varatehingute, sõltumatuse ja huvide konflikti kohta.

5. JURISDIKTSIOONIDE ANALÜÜS

Võttes arvesse turukuritarvituse määruse artikli 6 lõikega 5 antud volitusi käesoleva aruande koostamiseks, ei ole väljavalitud jurisdiktsioonide võrdlev analüüs kaugeltki ammendav ning põhineb eelkõige keskpankades ja võlahaldusasutustes kohaldatavate käitumisjuhendite ja/või eetikareeglite analüüsil, konfidentsiaalse teabe isiklikku kasutamist piiravatel eeskirjadel, töötajate oma varatehinguid reguleerivatel eeskirjadel, töötajate sõltumatust edendavatel meetmetel ning riskijuhtimisstandarditel ja töötajate suhtes kohaldatavatel tegevuseeskirjadel ja/või eetikareeglitel ja nende asutusesisese täitmise tulemuslikkusel[2].

- **Austraalia**

Austraalia Reservpank (RBA). Siseteabe alusel kauplemine, siseteabe õigusvastane avaldamine ning mis tahes viisil turuga manipuleerimine on keelatud ja kujutavad endast nii haldus- kui ka kriminaalkuritegu. Austraalia Reservpangale ei ole siseteabe alusel kauplemise, siseteabe õigusvastase avaldamise ja turgudega manipuleerimise eeskirjadest ametlikult erandit tehtud. Samuti puuduvad erandid kolmandate riikide keskpankadele. Reservpank rakendab oma tegevuses riskijuhtimise standardeid. Töötajatele kehtib mitmete seadusesätete ja kohaldatava pangasisese käitumisjuhendi alusel ametisaladuse pidamise kohustus ning neil ei ole lubatud kaubelda finantsinstrumentidega isiklikel eesmärkidel. Samuti on töötajatel kohustus jääda sõltumatuks kolmandate poolte huvidest ning vältida huvide konfliktide tekkimist. Töötajaid teavitatakse juba nende värbamisel pangasisesest käitumisjuhendist ja selle rakendamisest ning käitumisjuhendi tundmist kontrollitakse pidevalt. Olenevalt rikkumise raskusastmest võivad distsiplinaarmeetmed ulatuda töösuhte lõpetamiseni.

Austraalia finantshaldusamet. Finantshaldusameti töötajatele kehtivad siseteabe alusel kauplemist, siseteabe õigusvastast avaldamist ja turgudega manipuleerimist käsitlevad eeskirjad. Finantshaldusametile ega kolmandate riikide võlahaldusasutustele ei ole siseteabe alusel kauplemise, siseteabe õigusvastase avaldamise ja turgudega manipuleerimise eeskirjadest erandit tehtud. Töötajad peavad järgima riigiasutustele kehtivaid üldisi eeskirju, millega kohaldatakse valitsusasutuste suhtes riskijuhtimise standardeid, ja neil on ametisaladuse hoidmise kohustus. Neil on ka keelatud kasutada siseteavet ja kaubelda finantshaldusameti väljaantud finantsinstrumentidega ning nad peavad säilitama oma sõltumatuse kolmandate poolte huvidest ja vältima huvide konfliktide tekkimist. Ametisisese käitumisjuhendi kohaldamist kontrollib, rikkumisi uurib ja vajaduse korral teatab neist muudele ametiasutustele vastavuskontrolli osakond. Olenevalt rikkumise raskusastmest võivad distsiplinaarmeetmed ulatuda noomitusest töölt vallandamiseni.

[2] *Vt* analüüsi kokkuvõte ja kriteeriumid käesoleva aruande lisas.

- **Brasiilia**

Brasiilia Keskpank. Siseteabe alusel kauplemine, siseteabe õigusvastane avaldamine ning mis tahes viisil turuga manipuleerimine on keelatud ja kujutab endast kriminaalkuritegu. Riigi keskpangale ei ole turukuritarvituse eeskirjadest ametlikult erandit tehtud. Samuti puuduvad erandid kolmandate riikide keskpankadele. Keskpangal on tegevusjuhised finantsinstrumentide võõrandamise ja omandamise tehingute kohta ning kehtestatud on tõhusad riskijuhtimisstandardid, mida järjepidevalt kohaldatakse. Töötajatel on ametisaladuse hoidmise kohustus ja neil on keelatud kasutada siseteavet isiklikuks otstarbeks. Ehkki puuduvad eeskirjad, mis otseselt keelaksid teatavate varade või finantsinstrumentidega isiklikel eesmärkidel kauplemise, on töötajatel keelatud ära kasutada siseteavet või huvide konflikti, mis on saadud või mis on tekkinud seoses nende tööga keskpangas. Töötajatel on ka kohustus jääda sõltumatuks kolmandate poolte huvidest ning vältida huvide konflikte. Töötajaid teavitab käitumiseeskirjadest, jälgib nende rakendamist ja võtab rikkumiste korral distsiplinaarmeetmeid eetikakomitee. Olenevalt rikkumise raskusastmest ulatuvad distsiplinaarmeetmed hoiatusest kuni töölt vallandamiseni.

Brasiilia riigikassa. Brasiilia riigikassale ja/või kolmandate riikide võlahaldusasutustele ei ole siseteabe alusel kauplemise, siseteabe õigusvastase avaldamise ja turgudega manipuleerimise eeskirjadest erandit tehtud. Puuduvad konkreetsed tegevusjuhised finantsinstrumentide võõrandamise või omandamise kohta. Töötajatel on mitmete seadusesätete ja asutusesisese käitumisjuhendi alusel ametisaladuse hoidmise kohustus ja neil on eranditult keelatud siseteabe kasutamine isiklikuks otstarbeks. Kehtestatud on konkreetsed ja üksikasjalikud eeskirjad, millega keelatakse töötajatel sõnaselgelt riigikassa või teiste riigiasutuste väljaantud finantsinstrumentidega, välja arvatud rangete eritingimuste alusel. Töötajatel on kohustus jääda sõltumatuks kolmandate poolte huvidest ning vältida huvide konflikte. Asutusesisese käitumisjuhendi kohaldamist jälgib ja rikkumiste korral võtab distsiplinaarmeetmeid asutusesisene eetikakomitee. Olenevalt rikkumise raskusastmest ulatuvad distsiplinaarmeetmed hoiatusest kuni töölt vallandamiseni.

- **Kanada**

Kanada keskpank. Siseteabe alusel kauplemine, siseteabe õigusvastane avaldamine ning mis tahes viisil turuga manipuleerimine on keelatud ja nii haldus- kui ka kriminaalkorras karistatav. Riigi keskpangale ei ole siseteabe alusel kauplemise ja siseteabe õigusvastase avaldamise eeskirjadest ametlikult erandit tehtud, kuid talle on erand tehtud turgudega manipuleerimise eeskirjadest. Puuduvad erandid kolmandate riikide keskpankadele. Keskpank rakendab oma tegevuses riskijuhtimise standardeid. Töötajatel on ametisaladuse hoidmise kohustus, millega keelatakse mis tahes katsed siseteavet isiklikes huvides kasutada. Finantsinstrumentidega isiklikes huvides kauplemise eeskirjad on kohandatud töötaja ametikohast lähtudes. Töötajad peavad jääma sõltumatuks kolmandate poolte huvidest ning vältima huvide konfliktide tekkimist. Koos keskpanga juhtidega ametisse määratud komitee jälgib koos vastavuskontrolli osakonnaga käitumisjuhendi kohaldamist ja vaatab juhendi vajaduse korral läbi, jagab juhendi kohta teavet ja võtab selle rikkumise korral

distsiplinaarmeetmeid. Olenevalt rikkumise raskusastmest võivad distsiplinaarmeetmed hõlmata ka töösuhte lõpetamist.

Kanada rahandusministeerium. Siseteabe alusel kauplemine, siseteabe õigusvastane avaldamine ning mis tahes viisil turuga manipuleerimine on rahandusministeeriumi töötajatel keelatud ja selline tegevus on kas haldus- või kriminaalkorras karistatav. Rahandusministeeriumile ei ole siseteabe alusel kauplemise ja siseteabe õigusvastase avaldamise eeskirjadest erandit tehtud, kuid talle on erand tehtud turgudega manipuleerimise eeskirjadest. Kolmandate riikide võlahaldusasutustele need erandid ei laiene. Kehtivad samad riskijuhtimisstandardid nagu keskpangas. Töötajatel on ametisaladuse hoidmise kohustus ja neil on eranditult keelatud kasutada siseteavet isiklikuks otstarbeks. Töötajatel on keelatud investeerida finantsinstrumentidesse, millega seoses tekib või võib tekkida huvide konflikt. Samuti on töötajatel kohustus jääda sõltumatuks ning vältida huvide konfliktide tekkimist. Ministeeriumi vastavuskontrolli osakond kontrollib töölepingu osaks oleva asutusesisese käitumisjuhendi järgimist, uurib juhendi rikkumisi ja teatab rikkumisjuhtumitest muudele asutustele.

- **Hiina**

Hiina Rahvapank. Rahvapanga töötajatele kehtivad siseteabe alusel kauplemist, siseteabe õigusvastast avaldamist ja turgudega manipuleerimist keelavad eeskirjad, mille rikkumise korral rakendatakse haldus- ja/või kriminaalkaristusi. Rahvapanga suhtes kohaldatakse siseteabe alusel kauplemise, siseteabe õigusvastase avaldamise ja turgudega manipuleerimise eeskirjade erandit. Kolmandate riikide keskpankade suhtes selline erand ei kehti. Rahvapank rakendab oma tegevuses riskijuhtimise üld- ja eristandardeid. Standardite järgimist kontrollitakse regulaarselt vastavuskontrolli ja auditi käigus. Töötajatel on range ametisaladuse hoidmise kohustus, mis kehtib ka pärast töösuhte lõpetamist. Töötajatel on eranditult keelatud ka kasutada siseteavet isiklikuks otstarbeks. Kehtivad piirangud investeerimisele ning varade ja finantsinstrumentide omamisele. Töötajatel on kohustus jääda sõltumatuks kolmandate poolte huvidest ning vältida huvide konflikte. Pangasisese käitumisjuhendi rakendamist jälgib vastavuskontrolli osakond. Olenevalt rikkumise raskusastmest võivad distsiplinaarmeetmed ulatuda hoiatusest töösuhte lõpetamiseni.

- **Hongkong**

Hongkongi rahandusamet. Siseteabe alusel kauplemine, siseteabe õigusvastane avaldamine ning mis tahes viisil turuga manipuleerimine on keelatud ja nii haldus- kui ka kriminaalkuriteona karistatav. Kuna Hongkongi rahandusamet kuulub täidesaatvasse harusse, kehtib ainult *de facto* erand siseteabe alusel kauplemise, siseteabe õigusvastase avaldamise ja turgudega manipuleerimise eeskirjadest. Puuduvad erandid kolmandate riikide keskpankadele. Hongkongi rahandusamet rakendab riskijuhtimisstandardeid ning järgib oma tegevuses ametisisest investeerimispoliitikat ja menetlusjuhiseid. Töötajatele on mitmesuguste seadusesätetega kehtestatud ametisaladuse hoidmise kohustus ja neil on keelatud kasutada siseteavet isiklikes huvides. Töötajatel on keelatud investeerida reguleeritud üksuste väljaantud finantsinstrumentidesse ning nad on kohustatud jääma sõltumatuks kolmandate

poolte huvidest ning vältima huvide konflikte. Muude reguleerivate asutuste kinnitatud ametisisese käitumisjuhendi rakendamist jälgivad juhatus ja personaliosakond. Olenevalt rikkumise raskusastmest võivad distsiplinaarmeetmed ulatuda hoiatusest töösuhte lõpetamiseni.

Hongkongi finantsteenuste ja riigikassa amet. Siseteabe alusel kauplemine, siseteabe õigusvastane avaldamine ning mis tahes viisil turuga manipuleerimine on keelatud ja nii haldus- kui ka kriminaalkuriteona karistatav. Ametile laienevad *de facto* siseteabe alusel kauplemise, siseteabe õigusvastase avaldamise ja turgudega manipuleerimise eeskirjade erandid. Puuduvad erandid kolmandate riikide võlahaldusasutustele. Töötajatel on ametisaladuse hoidmise kohustus ja neil on keelatud kasutada siseteavet isiklikes huvides. Töötajad ei tohi osaleda erainvesteeringutes, mis põhjustavad või võivad põhjustada huvide konflikti nende ametikohustustega. Nad peavad säilitama oma sõltumatuse kolmandatest pooltest ning teatama huvide konfliktist oma ülemusele. Olenevalt rikkumise raskusastmest võivad distsiplinaarmeetmed hõlmata suulisi või kirjalikke hoiatusi ja ulatuda kohustusliku pensionilejäämise või töölt vallandamiseni.

- **India**

India Reservpank. Siseteabe alusel kauplemine, siseteabe õigusvastane avaldamine ning mis tahes viisil turuga manipuleerimine on keelatud ja nii haldus- kui ka kriminaalkuriteona *ad hoc* karistatav. India reservpangale laieneb siseteabe alusel kauplemise, siseteabe õigusvastase avaldamise ja turgudega manipuleerimise eeskirjade erand. Puuduvad erandid kolmandate riikide keskpankadele ja võlahaldusasutustele. India reservpank rakendab oma tegevuses riskijuhtimise standardeid ja nende rakendamisviis on nõuetekohaselt avaldatud. Töötajatel on mitmete seadusesätete alusel eluaegne ametisaladuse hoidmise kohustus. Kehtivad eeskirjad, millega keelatakse töötajatel sõnaselgelt finantsinstrumentidega kaubelda. Samuti on töötajatel kohustus jääda sõltumatuks kolmandate poolte huvidest. Huvide konfliktiga seotud küsimuste lahendamiseks konkreetne sisekord siiski puudub. Järelevalve käitumisjuhendi täitmise üle on iga osakonna juhi pädevuses. Olenevalt rikkumise raskusastmest võivad distsiplinaarmeetmed ulatuda hoiatusest kuni isegi töösuhte lõpetamiseni.

- **Jaapan**

Jaapani keskpank. Siseteabe alusel kauplemine, siseteabe õigusvastane avaldamine ning mis tahes viisil turuga manipuleerimine on keelatud ja nii haldus- kui ka kriminaalkuriteona *ad hoc* karistatav. Riigi keskpangale ei ole siseteabe alusel kauplemise, siseteabe õigusvastase avaldamise ja turgudega manipuleerimise eeskirjadest ametlikult erandit tehtud. Samuti puuduvad erandid kolmandate riikide keskpankadele. Töötajatel on eluaegne ametisaladuse hoidmise kohustus. Töötajatel on eranditult keelatud ka kasutada siseteavet isiklikuks otstarbeks ning kaubelda finantsinstrumentidega. Töötajatel on kohustus jääda sõltumatuks kolmandate poolte huvidest ning vältida huvide konfliktide tekkimist. Keskse asutusena on Jaapani riiklikule avaliku teenistuse eetikanõukogule antud õigused riigi avaliku sektori töötajatele kehtiva eetikaraamistiku muutmiseks. Olenevalt rikkumise raskusastmest võivad distsiplinaarmeetmed ulatuda palgakärbetest kuni töösuhte lõpetamiseni.

Rahandusministeerium. Siseteabe alusel kauplemine, siseteabe õigusvastane avaldamine ning mis tahes viisil turuga manipuleerimine on keelatud ja nii haldus- kui ka kriminaalkuriteona karistatav. Töötajatel on eluaegne ametisaladuse hoidmise kohustus. Töötajatel on eranditult keelatud ka kasutada siseteavet isiklikuks otstarbeks ning kaubelda riigivõlakirjadega. Samuti on töötajatel kohustus jääda sõltumatuks kolmandate poolte huvidest. Jaapani riiklikule avaliku teenistuse eetikanõukogule on antud õigused riigi avaliku sektori töötajatele kehtiva eetikaraamistiku muutmiseks. Olenevalt rikkumise raskusastmest võivad distsiplinaarmeetmed ulatuda palgakärbetest kuni töösuhte lõpetamiseni.

- **Mehhiko**

Mehhiko keskpank. Siseteabe alusel kauplemine, siseteabe õigusvastane avaldamine ning mis tahes viisil turuga manipuleerimine on kriminaalkuritegu ja karistatav vangistusega. Riigi keskpangale on tehtud ametlik erand siseteabe alusel kauplemise, siseteabe õigusvastase avaldamise ja turgudega manipuleerimise eeskirjadest. Puuduvad erandid kolmandate riikide keskpankadele. Keskpank rakendab oma tegevuses riskijuhtimise standardeid ja nende rakendamise viisid on piisaval määral avaldatud. Töötajatel on ametisaladuse hoidmise kohustus, mis kehtib ka pärast töösuhte lõpetamist. Kehtivad eeskirjad, millega keelatakse töötajatel sõnaselgelt kaubelda finantsinstrumentidega hinnaga, mis ei ole selgelt korrelatsioonis õiglase turuhinnaga. Töötajatel on kohustus jääda sõltumatuks kolmandate poolte huvidest ning vältida huvide konfliktide tekkimist. Käitumisjuhendi järgimise üle valvavad mitme eri komitee ja osakonna asjaomased töötajad. Olenevalt rikkumise raskusastmest võivad distsiplinaarmeetmed ulatuda hoiatusest ja ajutisest töölt eemaldamisest kuni töölt vallandamise ja ajutise sarnastel ametikohtadel töötamisest diskvalifitseerimiseni.

Mehhiko rahandusministeerium kui riiklik krediidiasutus. Ministeeriumi töötajatele kehtivad siseteabe alusel kauplemise, siseteabe õigusvastase avaldamise ja turgudega mis tahes viisil manipuleerimise eeskirjad ning nende rikkumise korral vastavad kriminaalkaristused. Rahandusministeeriumile ega kolmandate riikide võlahaldusasutustele ei ole siseteabe alusel kauplemise, siseteabe õigusvastase avaldamise ja turgudega manipuleerimise eeskirjadest erandit tehtud. Kehtivad piirangud varadega kauplemisele. Rahandusministeerium rakendab oma tegevuses riskijuhtimise standardeid. Töötajatel on ametisaladuse hoidmise kohustus ja neil on eranditult keelatud kasutada siseteavet isiklikuks otstarbeks. Puuduvad konkreetsed eeskirjad, millega keelatakse töötajatel kaubelda ministeeriumi väljaantud finantsinstrumentidega. Töötajatel on siiski kohustus jääda sõltumatuks kolmandate poolte huvidest ning vältida huvide konfliktide tekkimist. Ministeeriumisisese käitumisjuhendi rakendamise eest vastutab eetikakomitee. Olenevalt rikkumise raskusastmest võivad distsiplinaarmeetmed ulatuda hoiatusest ja ametist vabastamisest kuni ajutise avalikus sektoris töötamisest diskvalifitseerimiseni.

- **Singapur**

Singapuri rahandusamet. Siseteabe alusel kauplemine, siseteabe õigusvastane avaldamine ning mis tahes viisil turuga manipuleerimine on keelatud ja nii haldus- kui ka kriminaalkuriteona *ad hoc* karistatav. Singapuri rahandusametile laieneb erand siseteabe alusel kauplemise, siseteabe õigusvastase avaldamise ja turgudega manipuleerimise eeskirjadest. Puuduvad erandid kolmandate riikide keskpankadele või võlahaldusasutustele. Singapuri rahandusamet rakendab oma tegevuses riskijuhtimisstandardeid ja nende standardite järgimist jälgitakse. Töötajatel on ametisisese käitumisjuhendi alusel ametisaladuse hoidmise kohustus ja neil on keelatud kasutada siseteavet isiklikul otstarbel. Töötajatel ja nende pereliikmetel ei ole lubatud omada reguleeritud üksuste finantsinstrumente ega osta muid finantsinstrumente peale avalikel turgudel noteeritud finantsinstrumentide. Töötajatel on kohustus jääda kolmandate poolte huvidest sõltumatuks ning teatada huvide konfliktidest osakonna juhatajale. Singapuri rahandusameti juhatus koos personali- ja riskijuhtimisosakonnaga jälgivad ametisisese käitumisjuhendi järgimist ning teavitavad sellest juhendist uusi töötajaid. Singapuri rahandusameti juhatuse võetavad distsiplinaarmeetmed ulatuvad suulisest noomitusest töösuhte lõpetamiseni.

- **Korea**

Korea keskpank. Siseteabe alusel kauplemine, siseteabe õigusvastane avaldamine ning mis tahes viisil turuga manipuleerimine on keelatud ja nii haldus- kui ka kriminaalkuriteona *ad hoc* karistatav, sealhulgas kuni eluaegse vangistusega. Riigi keskpangale ei ole siseteabe alusel kauplemise, siseteabe õigusvastase avaldamise ja turgudega manipuleerimise eeskirjadest ametlikult erandit tehtud. Samuti puuduvad erandid kolmandate riikide keskpankadele. Keskpank rakendab oma tegevuses riskijuhtimise standardeid. Töötajatel on ametisaladuse pidamise kohustus, mis võidakse tühistada teabevahetuseks teiste ametiasutustega, ning nad ei tohi kasutada siseteavet isiklikul otstarbel. Finantsinstrumentidega kauplemise piirangud kehtivad üksnes töötajatele, kellel on ligipääs olulise tähtsusega teabele. Töötajatel on kohustus jääda sõltumatuks kolmandate poolte huvidest. Huvide konflikti tekkimisel peavad nad konsulteerima vastavuskontrolli ametnikuga ning jäetakse otsustusprotsessist sellisel juhul välja. Töötajate käitumisjuhendi alase koolituse ja järelevalve eest vastutab eetika- ja vastavuskontrolliametnik. Olenevalt rikkumise raskusastmest võivad distsiplinaarmeetmed ulatuda töösuhte lõpetamiseni.

Korea strateegia- ja rahandusministeerium. Ministeeriumi töötajatele kehtivad siseteabe alusel kauplemise, siseteabe õigusvastase avaldamise ja turgudega mis tahes viisil manipuleerimise eeskirjad ning vastavad haldus- ja kriminaalkaristused. Ministeeriumile ega kolmandate riikide võlahaldusasutustele ei ole siseteabe alusel kauplemise, siseteabe õigusvastase avaldamise ja turgudega manipuleerimise eeskirjadest erandit tehtud. Töötajatel on kohustus jääda sõltumatuks kolmandate poolte huvidest ning vältida huvide konfliktide tekkimist. Ministeeriumisisese käitumisjuhendi rakendamise eest vastutab vastavuskontrolliametnik. Olenevalt rikkumise raskusastmest võidakse rakendada distsiplinaarmeetmeid.

- **Šveits**

Šveitsi keskpank. Siseteabe alusel kauplemine, siseteabe õigusvastane avaldamine ning mis tahes viisil turuga manipuleerimine on keelatud ja nii haldus- kui ka kriminaalkuriteona karistatav. Riigi keskpangale on tehtud ametlik erand siseteabe alusel kauplemise, siseteabe õigusvastase avaldamise ja turgudega manipuleerimise eeskirjadest. Puuduvad seevastu erandid kolmandate riikide keskpankadele. Keskpank rakendab oma tegevuses riskijuhtimise standardeid. Töötajatel on pangasisese käitumisjuhendi kohaselt ametisaladuse hoidmise kohustus, mis kehtib panga nõukogu liikmetele ka pärast töösuhte lõppu. Siseteabe kasutamine isiklikuks otstarbeks on keelatud. Töötajatel on keelatud siseteabe alusel finantsinstrumentidega kaubelda ja ilma eriloata teatavast väärtusest suuremaid valuutatehinguid teha. Töötajatel on kohustus jääda sõltumatuks kolmandate poolte huvidest ning vältida huvide konfliktide tekkimist. Vastavuskontrolli osakond jälgib pangasisese käitumisjuhendi järgimist ja vastutab nõustamise, koolituse, uurimise, jälgimise ja aruandluse eest. Tahtliku rikkumise või raske hoolimatuse korral võivad distsiplinaarmeetmed ulatuda töösuhte lõpetamiseni.

Riiklik finantsadministratsioon. Asutuse töötajatele kehtivad siseteabe alusel kauplemise, siseteabe õigusvastase avaldamise ja turgudega mis tahes viisil manipuleerimise eeskirjad ning neid võib vastutusele võtta haldus- või kriminaalkorras. Riiklikule finantsadministratsioonile laieneb siseteabe alusel kauplemise, siseteabe õigusvastase avaldamise ja turgudega manipuleerimise eeskirjade erand. Kolmandate riikide võlahaldusasutustele see erand ei laiene. Töötajatel on range ametisaladuse hoidmise kohustus, mis kehtib ka pärast töösuhte lõppu. Neil on keelatud kasutada siseteavet isiklikuks otstarbeks. Kõigile töötajatele kehtivad finantsinstrumentidega tehingute tegemise piirangud ja neil on kohustus oma investeeringute kohta registrit pidada ja see nõudmise korral esitada. Töötajatel on kohustus jääda sõltumatuks kolmandate poolte huvidest ning vältida huvide konfliktide tekkimist. Asutuse sees jälgivad käitumisjuhendi rakendamist keskastme juhid ja juhendi tundmine on osa töötajate koolitusest. Olenevalt rikkumise raskusastmest võivad distsiplinaarmeetmed ulatuda kuni töölt vallandamiseni.

- **Türgi**

Türgi keskpank. Siseteabe alusel kauplemine, siseteabe õigusvastane avaldamine ning mis tahes viisil turuga manipuleerimine on keelatud ja nii haldus- kui ka kriminaalkuriteona *ad hoc* karistatav. Riigi keskpangale laieneb ametlikult siseteabe alusel kauplemise, siseteabe õigusvastase avaldamise ja turgudega manipuleerimise eeskirjade erand, kuid kolmandate riikide keskpankadele erand ei laiene. Keskpank rakendab oma tegevuses riskijuhtimise standardeid ja nende standardite rakendamist auditeeritakse. Töötajatel on mitmete seadusesätete alusel ametisaladuse hoidmise kohustus, mille rikkumine on kriminaalkuritegu. Töötajatel ei ole lubatud osaleda riigivõlakirjade oksjonitel. Töötajatel on kohustus jääda sõltumatuks kolmandate poolte huvidest ning mitte osaleda selliste otsuste vastuvõtmisel, mis on nende jaoks konfliktsed. Pangasisese käitumisjuhendi rakendamise eest vastutab auditiosakond, kes viib teeb kontrollitoiminguid ja uuringuid, korraldab juurdlusi ja pakub

nõustamisteenuseid. Olenevalt rikkumise raskusastmest võivad distsiplinaarmeetmed ulatuda hoiatusest kuni töösuhte lõpetamiseni.

Türgi Vabariigi riigikassa alamsekretariaat. Alamsekretariaadi töötajatele kehtivad siseteabe alusel kauplemise, siseteabe õigusvastase avaldamise ja turgudega mis tahes viisil manipuleerimise eeskirjad ning neid võib vastutusele võtta haldus- või kriminaalkorras. Alamsekretariaadile ega kolmandate riikide võlahaldusasutustele ei ole siseteabe alusel kauplemise, siseteabe õigusvastase avaldamise ja turgudega manipuleerimise eeskirjadest erandit tehtud. Töötajatele kehtivad riskijuhtimise standardid ja range ametisaladuse hoidmise kohustus ning finantsinstrumentidega kauplemise keeld. Samuti on töötajatel kohustus aru anda enda ja oma perekonna varade kohta ning nad peavad jääma sõltumatuks kolmandate poolte huvidest ja vältima huvide konflikte. Alamsekretariaadi juhatuse poolt ametisse nimetatud eetikakomisjon arendab välja käitumiskultuuri, pakub nõustamist ja jälgib töötajate käitumist. Olenevalt rikkumise raskusastmest võib keskpanga nõukogu rakendada erinevaid distsiplinaarmeetmeid, mis võivad ulatuda töölt vallandamiseni.

- **USA**

Föderaalreservi süsteem. Siseteabe alusel kauplemine, siseteabe õigusvastane avaldamine ning mis tahes viisil turuga manipuleerimine on keelatud ja nii haldus- kui ka kriminaalkorras karistatav. Föderaalreservi süsteemile on tehtud ametlik erand siseteabe alusel kauplemise, siseteabe õigusvastase avaldamise ja turgudega manipuleerimise eeskirjadest. Puuduvad erandid kolmandate riikide keskpankadele. Föderaalreservi süsteem rakendab oma tegevuses riskijuhtimise standardeid. Töötajatel on range ametisaladuse hoidmise kohustus ja neil on keelatud kasutada siseteavet isiklikes huvides. Kehtivad sõnaselged eeskirjad, millega piiratakse või keelatakse töötajatel kaubelda finantsinstrumentidega siseteabe alusel föderaalturu komisjoni kogunemise ajal ning investeerida USA riigiväärtpaberitesse. Töötajatel on kohustus jääda sõltumatuks kolmandate poolte huvidest ning vältida huvide konfliktide tekkimist. Föderaalreservi süsteemi vanemametnikust eetikaametnik vastutab sellise programmi rakendamise eest, mille alusel kohaldatakse asutuse tegevuses kõrgeimaid aususe, tervikluse ja erapooletuse standardeid. Olenevalt rikkumise raskusastmest võivad töötajate suhtes võetud distsiplinaarmeetmed ulatuda töösuhte lõpetamiseni.

USA finantsministeerium. Siseteabe alusel kauplemine, siseteabe õigusvastane avaldamine ning mis tahes viisil turuga manipuleerimine on keelatud. Töötajatel on range ametisaladuse hoidmise kohustus, varade ostmise ja finantsinstrumentide omamise piirangud ning nende suhtes kohaldatakse põhjalikke finantsandmete avaldamise eeskirju. Töötajatel on ka kohustus jääda sõltumatuks kolmandate poolte huvidest ning vältida huvide konfliktide tekkimist. Ministeeriumi eetikaametnik on üldnõuniku asetäitja, kes vastutab eetikaprogrammi rakendamise ja koordineerimise ning teiste küsimuste eest, mis seoses ministeeriumi käitumisjuhendiga tekkida võivad. Rikkumiste korral võtavad osakondade juhatajad vajalikud parandus- ja distsiplinaarmeetmed, mis võivad ulatuda kuni töösuhte lõpetamiseni.

6. JÄRELDUSED

Selles etapis järeldab komisjon, et analüüsi käigus ülalkirjeldatud viisil hinnatud põhi- ja lisakriteeriumide alusel on asjakohane laiendada turukuritarvituse määruse nõuete rakendamise erandit Austraalia, Brasiilia, Kanada, Hongkongi erihalduspiirkonna, India, Jaapani, Mehhiko, Singapuri, Lõuna-Korea, Šveitsi, Türgi ja Ameerika Ühendriikide keskpangale ja võlahaldusasutusele ning Hiina keskpangale. Seega tuleb turukuritarvituse määruse artikli 6 lõike 5 alusel vastu võtta delegeeritud õigusakt, et laiendada nimetatud erand eespool nimetatud keskpankadele ja võlahaldusasutustele.

Aruandes sisalduv võrdlev analüüs ei ole kaugeltki ammendav. Samuti põhineb see teatavate kolmandate riikide seadusandlusel, mis võib muutuda. Aruande järeldused võivad tulevikus seoses muutustega kolmandate riikide seadusandluses või faktilistes asjaoludes muutuda, ning see võib tekitada vajaduse läbi vaadata nende kolmandate riikide keskpankade ja võlahaldusasutuste loetelu, millele erand laieneb.

LISA: VÕRDLEV ÜLEVAADE KOLMANDATEST RIIKIDEST

		Siseteabe alusel kauplemise eeskirjad	Siseteabe avaldamise eeskirjad	Turuga manipuleerimise eeskirjad	Keskpanga /võlahaldusasutuse erand	Riskijuhtimise standardid	Konfidentsiaalne teave	Eratehingud varadega	Sõltumatus ja huvide konflikt	Jõustamine	Erand
Austraalia	**KP**	Jah	Jah	Jah	Ei	Rakendatakse, kuid ei avaldata	PSNPU	RTHA	Sõltumatuse kohustus ja huvide konflikti vältimine	Meetmeid jõustav asutusesisene üksus	**Jah**
	VHA	Jah	Jah	Jah	Ei	Rakendatakse, kuid ei avaldata	PSNPU	RTHA	Sõltumatuse kohustus ja DIS	Meetmeid jõustav asutusesisene üksus	**Jah**
Brasiilia	**KP**	Jah	Jah	Jah	Ei	Rakendatakse ja avaldatakse	PSNPU	RTHA	Sõltumatuse kohustus ja DIS	Meetmeid jõustav asutusesisene üksus	**Jah**
	VHA	Jah	Jah	Jah	Ei	Rakendatakse, kuid ei avaldata	PSNPU	RTHA	Sõltumatuse kohustus ja huvide konflikti vältimine	Meetmeid jõustav asutusesisene üksus	**Jah**
Kanada	**KP**	Jah	Jah	Jah	Jah (ainult riigi KP)	Rakendatakse, kuid ei avaldata	PSNPU	RTHA	Sõltumatuse kohustus ja DIS	Meetmeid jõustav asutusesisene üksus	**Jah**
	VHA	Jah	Jah	Jah	Ei	Rakendatakse, kuid ei avaldata	PSNPU	RTHA	Sõltumatuse kohustus ja huvide konflikti vältimine	Meetmeid jõustav asutusesisene üksus	**Jah**
Hiina	**KP**	Jah	Jah	Jah	Jah (ainult riigi KP)	Rakendatakse, kuid ei avaldata	PSNPU	RTHA	Sõltumatuse kohustus ja DIS	Meetmeid jõustav asutusesisene üksus	**Jah**
	VHA	Jah	Jah	Jah	Pole avalikult	Pole avalikult	Ametisaladus	Pole avalikult	Sõltumatuse	Distsiplinaar-	**Ei**

					saadaval / avaldatud	saadaval / avaldatud		saadaval / avaldatud	kohustus	meetmed kuni töölt vallandamiseni	**kohaldata**
Hongkongi erihalduspiirkond	**KP**	Jah	Jah	Jah	Jah (ainult riigi KP)	Rakendatakse, kuid ei avaldata	PSNPU	RTHA	Sõltumatuse kohustus ja DIS	Meetmeid jõustav asutusesisene üksus	**Jah**
	VHA	Jah	Jah	Jah	Jah (ainult riigi VHA)	Pole avalikult saadaval või avaldatud	PSNPU	RTHA	Sõltumatuse kohustus ja huvide konflikti vältimine	Meetmeid jõustav asutusesisene üksus	**Jah**
India	**KP/ VHA**	Jah	Jah	Jah	Jah (ainult riigi KP)	Rakendatakse, kuid ei avaldata	Ametisaladus	RTHA	Sõltumatuse kohustus	Meetmeid jõustav asutusesisene üksus	**Jah**
Jaapan	**KP**	Jah	Jah	Jah	Ei	Pole avalikult saadaval või ei avaldatud	PSNPU	RTHA	Sõltumatuse kohustus	Distsiplinaar-meetmed kuni töölt vallandamiseni	**Jah**
	VHA	Jah	Jah	Jah	Pole avalikult saadaval / avaldatud	Pole avalikult saadaval / avaldatud	PSNPU	RTHA	Sõltumatuse kohustus ja huvide konflikti vältimine	Distsiplinaar-meetmed kuni töölt vallandamiseni	**Jah**
Mehhiko	**KP**	Jah	Jah	Jah	Jah (ainult riigi KP)	Rakendatakse, kuid ei avaldata	PSNPU	RTHA	Sõltumatuse kohustus ja DIS	Meetmeid jõustav asutusesisene üksus	**Jah**
	VHA	Jah	Jah	Jah	Ei	Rakendatakse, kuid ei avaldata	PSNPU	Osaluste/tehingute registri pidamine ja varadest teatamine	Sõltumatuse kohustus ja DIS	Meetmeid jõustav asutusesisene üksus	**Jah**
Singapur	**KP/ VHA**	Jah	Jah	Jah	Jah (ainult riigi KP)	Rakendatakse, kuid ei avaldata	PSNPU	RTHA	Sõltumatuse kohustus ja huvide konflikti vältimine	Meetmeid jõustav asutusesisene üksus	**Jah**
Lõuna-Korea	**KP**	Jah	Jah	Jah	Ei	Rakendatakse, kuid ei avaldata	PSNPU	RTHA	Sõltumatuse kohustus ja DIS	Meetmeid jõustav asutusesisene üksus	**Jah**
	VHA	Jah	Jah	Jah	Ei	Pole avalikult saadaval ega avaldatud	Pole avalikult saadaval ega avaldatud	RTHA	Sõltumatuse kohustus ja DIS	Meetmeid jõustav asutusesisene	**Jah**

										üksus (töölt vallandamist ei kohaldata)	
Šveits	**KP**	Jah	Jah	Jah	Jah (ainult riigi KP)	Rakendatakse, kuid ei avaldata	PSNPU	RTHA	Sõltumatuse kohustus ja DIS	Meetmeid jõustav asutusesisene üksus	**Jah**
	VHA	Jah	Jah	Jah	Jah (ainult riigi VHA)	Pole avalikult saadaval ega avaldatud	PSNPU	RTHA	Sõltumatuse kohustus ja DIS	Distsiplinaar-meetmed kuni töölt vallandamiseni	**Jah**
Türgi	**KP**	Jah	Jah	Jah	Jah (ainult riigi KP)	Rakendatakse, kuid ei avaldata	PSNPU	RTHA	Sõltumatuse kohustus ja DIS	Meetmeid jõustav asutusesisene üksus (töölt vallandamist ei kohaldata)	**Jah**
	VHA	Jah	Jah	Jah	Ei	Rakendatakse, kuid ei avaldata	PSNPU	RTHA	Sõltumatuse kohustus ja DIS	Meetmeid jõustav asutusesisene üksus (töölt vallandamist ei kohaldata)	**Jah**
USA	**KP**	Jah	Jah	Jah	Jah (ainult riigi KP)	Rakendatakse, kuid ei avaldata	PSNPU	RTHA	Sõltumatuse kohustus ja DIS	Meetmeid jõustav asutusesisene üksus	**Jah**
	VHA	Jah	Jah	Jah	Pole avalikult saadaval / avaldatud	Pole avalikult saadaval ega avaldatud	PSNPU	RTHA	Sõltumatuse kohustus ja DIS	Meetmeid jõustav asutusesisene üksus	**Jah**

Lühendid

„KP" – keskpank;

„VHA" – võlahaldusasutus;

„PSNPU" – ametisaladus ja erakasutuse keeld;

„RTHA” – varadega kauplemise ja varade omamise piirangud;

„DIS” – diskvalifitseerimine vältimatu konflikti korral.